

ser, og mellehandleren vil normalt have opfyldt sin undersøgelsespligt overfor forbrugeren, hvis han har foretaget en relativt overfladisk besigtigelse med henblik på at konstatere, om der f.eks. foreligger transportskader.

Mellehandlerens muligheder for at behandle produktet forkert har i praksis større betydning end hans ansvar for tilsidesættelse af undersøgelsespligten. Behandlingsfejl kan dels forekomme som fejl ved udlevering og forvekslingsfejl, og dels ved en ændring af produktet, som gør dette farligt. Mellehandleren kan f.eks. have opbevaret produktet forkert eller have udsat det for unormal påvirkning. Det er som udgangspunkt mellehandlerens pligt at opnå et sådant varekendskab, at produktændringer af denne karakter undgås, og han ifalder derfor ansvar herfor, såfremt tilsidesættelsen af denne pligt, må bedømmes som en fejl eller forsømmelse. Mellehandlerens culpaansvar bedømmes i praksis relativt strengt, specielt i de situationer, hvor produktet kræver særlig opmærksomhed og agtpågivenhed. Det gælder f.eks. salg af lægemidler, plantegifte, fyrværkeri m.v.

Det er i den juridiske teori den overvejende opfattelse, at mellehandleren *ved siden af* culpaansvaret hæfter på objektivt grundlag for producentens ansvar for produktskader. På baggrund af de relativt få retsafgørelser på området er det imidlertid ikke muligt at afgøre, hvorvidt domstolene anvender en regel om objektivt hæftelsesansvar for fejl i tidligere led, herunder hos producenten, eller om afgørelserne træffes på grundlag af en risikoafvejning.

3. Lovforslaget

3.1. Ansvarsgrundlaget

I overensstemmelse med gældende ret er det efter forslaget en forudsætning for, at producenten ifalder ansvar for produktskader, at skaden er forvoldt af en defekt ved et produkt.

Et produkt er efter direktivets artikel 6 og lovforslagets § 5 *defekt*, når det ikke frembyder den sikkerhed, som med rette kan forventes. I forbindelse med denne vurdering skal der navnlig lægges vægt på produktets markedsføring, den anvendelse af produktet, som med rimelighed kan forventes og det tidspunkt, da produktet blev bragt i omsætning.

I modsætning til gældende ret er det derimod ikke en betingelse for producentens ansvar, at den har udvist fejl eller forsømmelse (culpareglen). I lovforslagets § 6, der svarer til direktivets artikel 1, foreslås et *objektivt ansvar for produktskader*. Dette

indebærer, at skadelidte fritages for at bevise eller sandsynliggøre, at den skadeforvoldende defekt skyldes producentens fejl eller forsømmelse.

Baggrunden for at pålægge producenten et objektivt ansvar er bl.a., at det ikke findes rimeligt at lade den enkelte tilfældige skadelidte bære det tab, som følger af en produktskade, hvilket i langt højere grad ville være tilfældet, hvis skadelidte skulle godtgøre forsømmelse hos producenten, eller hvis denne kunne fritages for ansvar ved at bevise, at han ikke har handlet culpøst (omvendt bevisbyrde). Hertil kommer, at et objektivt ansvar som udgangspunkt ikke vil virke urimeligt tyngende for producenten, der har mulighed for at fordele udgifterne til udredning af erstatning på alle forbrugere af det pågældende produkt ved at lade omkostningen indgå i prisberegningen.

I overensstemmelse med direktivets art. 4 angives i forslagens § 6, stk. 2, at bevisbyrden for skade, defekt og årsagssammenhæng påhviler skadelidte. Bestemmelsen giver således ikke domstolene adgang til at fritage skadelidte for bevisbyrden og i stedet at pålægge producenten at bevise, at erstatningsbetingelserne eller enkelte af disse *ikke* er opfyldt. Det er imidlertid som på andre områder fortsat overladt til domstolene frit at afgøre, hvorvidt skadelidte har løftet sin bevisbyrde.

Det er ikke ved direktivet og lovforslaget tilsigtet at fravige erstatningsrettens almindelige regler om årsagssammenhæng og adækvans eller de øvrige almindelige erstatningsretlige betingelser, der skal være opfyldt, for at en skadevolder bliver erstatningspligtig.

3.2. Ansvarsfrihedsgrunde

I direktivets artikel 7 og lovforslagets § 7 foretages en opregning af de omstændigheder, som kan føre til, at en producent *fritages for ansvar* for en produktskade. Producenten har som udgangspunkt bevisbyrden for tilstedeværelsen af en sådan ansvarsfrihedsgrund, hvilket er i overensstemmelse med gældende bevisbyrderegler. Producenten vil således efter lovforslaget blive ansvarsfri, hvis den f.eks. beviser, at produktet ikke er bragt i omsætning af ham, eller at produktet ikke var fremstillet med henblik på salg eller anden form for erhvervmæssig omsætning. Endvidere vil producenten blive ansvarsfri, hvis det må antages, at produktet ikke var defekt, da det blev bragt i omsætning. Herudover vil producenten af en del af et færdigt produkt (delproducenten) kunne påberåbe sig, at defekten skyldes udformningen af det produkt, i hvilket delproduktet indgår, eller de anvis-